

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

1 Wat is ontwikkelingssamenwerking?

1.1 Waarom ontwikkelingssamenwerking?

- * bestrijden van internationale verschillen tussen rijk en arm
- * bestrijden van [de ergste] armoede
- * behartigen van gemeenschappelijke belangen:
 - mondiale klimaatproblemen bestrijden
 - veiligheid in andere regio's verbeteren
 - [ongewenste] immigratiestromen tegengaan

1.2 De [8] Millennium Ontwikkelingsdoelen

- Millennium verklaring van de VN**, vastgelegd in 2000
- Millenniumontwikkelingsdoelen**: → meetbare - doelen in 2015 t.o.v. 1990
- nationale overheden en [internationale organisaties hebben toegezegd daaraan actief aan te werken

1.2.1	Millenniumdoel 1	Armoede terugdringen
40% < mensen dat moet leven van \$ 1 pd
1.2.2	Millenniumdoel 2	Alle kinderen naar school
onderwijs als basisrecht voor alle kinderen
1.2.3	Millenniumdoel 3	Gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen
gelijke toegang tot bo en vo
gelijke toegang tot de arbeidsmarkt
gelijke eigendomsrechten
betere bescherming tegen geweld
1.2.4	Millenniumdoel 4	Minder kindersterfte
door betere toegang gezondheidszorg
door betere voeding
door economische groep
1.2.5	Millenniumdoel 5	Minder moedersterfte
betere gezondheidszorg
meer voorlichting over anticonceptie
meer voorlichting over zwangerschap
1.2.6	Millenniumdoel 6	Terugdringen ziektes: hiv, aids, malaria, tbc
voorkomen besmettingen:
medicijnen, condooms
1.2.7	Millenniumdoel 7	Beter leefmilieu
<u>duurzame</u> ontwikkeling
schoon drinkwater en verbetering sanitair
betere omstandigheden in sloppenwijken
1.2.8	Millenniumdoel 8	Eerlijke handel en schuldverlichting
eerlijke internationaal handelssysteem
oplossing voor schuldenprobleem
bevorderen werkgelegenheid jongeren

De millenniumdoelen hangen allemaal met elkaar samen

2 Ontwikkelingslanden en hun kenmerken

Uitleg begrippen: “derde wereld” / “noord-zuid” / “ontwikkelingslanden”

2.1 Onderontwikkeld, ontwikkeld en in ontwikkeling

Ontwikkeling → = een veranderingsproces in samenlevingen gericht op vergroting van het menselijk welzijn

Ontwikkeling → = een verzamelbegrip met allerlei deelontwikkelingen, die van elkaar kunnen worden onderscheiden:
ander begrip voor deelontwikkelingen → dimensies

2.1.1 **Verschillen tussen ontwikkelingslanden: dimensies en verscheidenheid**

economische dimensie:

hogere productie van goederen en diensten om te voorzien in de behoeften van een snel groeiende bevolking te voorzien;

sociale dimensie:

rechtvaardiger toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, verkleining van de verschillen [in een land] m.b.t. welvaart en welzijn

politieke dimensie:

eerlijk[er] bestuur, meer mensen toegang tot bestuur, garanties voor rechtsstaat, mensenrechten, stemrecht

ecologische dimensie:

milieu beschermen [lucht, bodem, water] / vervuiling tegengaan natuurlijke hulpbronnen niet vernietigen

culturele dimensie:

rekening houden met de culturele “eigenheid” van groepen mensen[waarden / normen] en met menselijke waardigheid.

2.2 Overeenkomsten tussen ontwikkelingslanden

2.2.1 **Veel armoede**

Vaak niet de beschikking over basisbehoeften: voedsel
kleding
huisvesting

2.2.2 **Eenzijdige economische structuur**

Vooral gericht op primaire sector: mijnbouw en landbouw
Sterke afhankelijkheid van wereldmarkt met wisselende prijzen

2.2.3 **Ongelijke inkomensverdeling over de bevolking: “Gini-coëfficiënt”**

De Gini-coëfficiënt is een middel uit de economie om gemakkelijk te kunnen zien wat de ongelijkheid van bepaalde situaties is.

De Gini-coëfficiënt wordt weergegeven als een getal tussen de 0 en de 1.

Hoe dichter het getal bij de 0 ligt, hoe gelijkjer het verschijnsel is.

Bij het meten van de inkomensongelijkheid betekent 0 dat iedereen hetzelfde inkomen heeft.

Een 1 betekent dat één persoon al het inkomen heeft.

Hoe lager de Gini-coëfficiënt = hoe gelijkmatiger de inkomstenverdeling.

Corrado Gini = Italiaanse statisticus, die de methode in 1912 ontwierp

2.2.4

Veel sociale problemen

Op grote schaal is sprake van:

- *armoede
- *onvoldoende scholingsmogelijkheden
- *analfabetisme
- *gebrekkige gezondheidszorg
- *hoge geboorte- en sterftcijfers

2.2.5

Bestuurlijke problemen

- *scherpe etnische tegenstellingen → geen gevoel van eenheid
- *geen goede controle op het bestuurders en ambtenaren
- *regelgeving wordt niet gehandhaafd → **"de zachte staat"**
- *corruptie / omkoping / "smeergeld" / "strijkstok"

2.2.6

Bedreiging van de lokale cultuur

Met dwang is in het verleden de westerse cultuur "opgedrongen"

2.2.7

Aantasting van het milieu

geen effectief toezicht op allerlei vormen van milieuvervuiling en milieubeschadigingen door het ontbreken van milieunormen
[er zijn westerse bedrijven die daar bewust misbruik van maken]

2.3

Hoe meet je ontwikkeling? Daarvoor zijn diverse methodes:

2.3.1

I Het bruto nationaal product [bnp] per hoofd van de bevolking

Berekening:

totaal aan inkomsten van een land : aantal mensen = bnp per hoofd

Bezwaren tegen het gebruik van bnp als "meetmethode":

- a. bnp ph zegt niets over de verdeling van de rijkdom
- b. bnp ph zegt niets over de koopkracht
[beter is om uit te gaan van **koopkrachtgelijkwaardigheid**]

↓

=

Purchasing Power Parity PPP

2.3.2

II Levensverwachting

Hoe oud worden de mensen gemiddeld in een land

[staat in relatie met: gezondheid, kwaliteit en hoeveelheid voedsel]

III Onderwijs

Wat is het onderwijsniveau van de bevolking?

2.3.3

IV Human Development Index = Index van de menselijke ontwikkeling

Deze nieuwe, betere methode bestaat uit drie onderdelen:

- * levensverwachting
- ** niveau van scholing
- *** bnp in koopkrachtpariteit [PPP]

Hoog = boven 0,8

Gemiddeld = van 0,5 t/m 0,799

Laag = onder 0,5

Kritisch aandachtspunt:

Er is bij de HDI geen rekening gehouden met:

- *mate van ongelijkheid
- *naleving van de mensenrechten en
- *aanwezigheid van een democratisch bestuur

2.4 Theorieën ter verklaring van onderontwikkeling

In de tijd van de “verlichting” [midden 18^e eeuw] ontstond het idee van “vooruitgang” en “verbetering” → = modernisering

2.4.1 Moderniseringstheorieën

2.4.1.1 Five Stages of Economic Growth [= model van Walt Rostow,1960]

Samengevat:

- eerst** is er een samenleving die zich kenmerkt door:
 - beperkte productie
 - beperkte handel
 - geen toepassing van wetenschap
- later** is er een samenleving die zich kenmerkt door:
 - massaproductie
 - veel handel
 - duurzame consumptiegoederen zijn voor grote groepen mensen beschikbaar

Die ontwikkeling verloopt in 5 fasen / stadia” [van onder naar boven]!
 Elk land doorloopt 5 fasen van economische ontwikkeling:
 [maar niet allemaal op hetzelfde moment in niet in hetzelfde tempo!]

Fase 5	eindstadium van massaproductie en massaconsumptie
↑	
Fase 4	verbreding van de modernisering = “rijping” naar “volwassenheid” tot een moderne consumptiemaatschappij
↑	
Fase 3	“take off” = industrialisatie met zichzelf instandhoudende groei en nog meer risico-investeringen
↑	
Fase 2	de voorwaarden voor “take-of” worden ontwikkeld = er ontstaat een kapitalistische mentaliteit - hoger opleidingsniveau van werknemers [technische kennis!] - privé=ondernemerschap - meer risico-investeringen
↑	
Fase 1	traditionele samenleving = [landbouwsamenleving en zonder industrie]

2.4.2 Kritische theorieën

2.4.2.1 Afhankelijkheidstheorieën

2.4.2.2 Wereldsysteemtheorie

2.4.3 Het belang van theorievorming

3 Wat te doen aan onderontwikkeling?

3.1 Helpen of samenwerken?

Er is geen algemeen aanvaarde definitie van "ontwikkelingslanden"

ontwikkelingssamenwerking	ontwikkelingshulp
↓	↓
alle activiteiten waarbij welvarende landen, particuliere organisaties, individuen, bedrijven <u>en</u> ontwikkelingslanden proberen ontwikkelingslanden tot grotere welvaart te brengen	het geven van geld, goederen of diensten aan ontwikkelingslanden ter bevordering van om de welvaart en het welzijn in die landen

Ontwikkelingssamenwerking klinkt minder negatief dan ontwikkelingshulp.

3.2 Motieven achter ontwikkelingssamenwerking [Waarom wordt er aan osww gedaan?]

3.2.1 Politieke en strategische motieven

De overwegingen zijn bestuurlijk en gericht op de lange termijn, bijv.

- tegengaan van communisme
- bestrijding van terrorisme
- bevorderen van de democratie

3.2.2 Economische en commerciële theorieën

De overwegingen van het land dat samenwerking aanbiedt zijn vooral gericht op de eigen, nationale handelsbelangen van dat land en op het ondersteunen van het bedrijfsleven in dat land

Er was vaak sprake van "gebonden hulp"

[Gebonden hulp betekent dat een ontwikkelingsland een gegeven euro of dollar verplicht is te besteden in het land dat de hulp heeft toegezegd. Op die manier doet niet alleen het ontvangende land, maar ook het donorland zijn voordeel met ontwikkelingshulp.]

Kritiek hierop: Gebonden hulp is volgens de internationale regels geen echte ontwikkelingshulp.

3.2.3 Ethisch-humanitaire motieven

De overwegingen komen voort uit het willen tonen van betrokkenheid en "medemenselijkheid", omdat zoiets "gewoon" hoort en goed is.

Het gaat dan om het idee dat alle mensen recht hebben op een menswaardig bestaan:

geen armoede, voedselzekerheid, onderdak, onderwijs, gezondheidszorg, veiligheid, democratie

3.2.4 Motievendriehoek

Vaak is er sprake van overlappende motieven bij een donorland:

Het is dan een combinatie van de drie bovengenoemde overwegingen: politieke, economische en humanitaire motieven.

3.2.5 Overige motieven

3.2.5.1 * Motief van milieuproblematiek

3.2.5.2 ** Motief van het terugdringen van illegale immigratie

3.2.5.3 *** Motief van "cultuurbescherming" [bijv. handhaven van Franse taal]

3.3

Ontwikkelingsstrategieën

strategie = een weldoordacht plan om op de lange termijn een bepaald doel te bereiken.

[Hoe moet de gewenste ontwikkeling bereikt worden?]

- *door stimuleren van de landbouwproductie?
- *door stimuleren van de industriële productie?
- *door nadruk op beperken van de import?
- *door nadruk op bevorderen van de export?

3.3.1

Kapitalistische strategieën

De ontwikkeling van een land moet bereikt worden door:

- “vrije markt economie met winststreven voor bedrijven”
grote rol voor particuliere bedrijven en
beperkte rol voor de overheid in de sturing van de economie

3.3.2

Socialistische strategieën

De ontwikkeling van een land moet bereikt worden door:

- “staatseconomie en alle inkomsten gaan naar de overheid
geen rol voor particuliere bedrijven en
grote, sturende rol voor de overheid in de economie

3.3.3

Overige strategieën

De ontwikkeling van een land moet bereikt worden door:

- I **herverdeling van de welvaart, zodat er geen armoede is**
nadruk leggen op: onderwijs
gezondheidszorg
eerlijk bestuur
- II **vergroten van welvaart door te investeren in basisbehoeften**
nadruk leggen op: **werkgelegenheid scheppen**
voedsel
huisvesting
kleding
veiligheid
onderwijs
gezondheidszorg

3.3.4

Belang van strategieën

De strategie die een ontwikkelingsland kiest voor de eigen ontwikkeling heeft gevolgen voor het wel of niet verkrijgen van [financiële] steun van grote internationale organisaties.

Twee belangrijke internationale organisaties zijn:

- I **De Wereldbank** → 6.2.1
II **Het internationale Monetaire Fonds [IMF]** → 6.2.2

4 Nederlandse ontwikkelingssamenwerking

4.1 Kenmerken van het Nederlandse ontwikkelingsbeleid

In de jaren 70 beloofden de rijke landen minstens 0,7 % van hun bnp uit te trekken voor ontwikkelingssamenwerking. Dit percentage staat bekend als de OESO-norm. [Organisatie Economische Samenwerking en Ontwikkeling] Nederland heeft de afgelopen jaren ruim 0,8 % van het bnp aan ontwikkelingshulp uitgegeven Vanaf 2012 is dat verlaagd naar 0,7 % van het nationaal inkomen.
Het kabinet-Rutte-Asscher [VVD-PvdA] is van plan om in 2017 € 1 miljard op ontwikkelingssamenwerking te bezuinigen.

4.1.1 Keuzes in het ontwikkelingsbeleid

De Nederlandse overheid zet in op vier speerpunten:

- I voedselzekerheid
- II veiligheid en rechtsorde
- III seksuele gezondheid
- IV water

Er zal minder geld beschikbaar zijn voor onderwijs, gezondheidszorg, goed bestuur en milieu voor zover de activiteiten niet direct bijdragen aan de vier speerpunten.

Keuzes in landen: beperking tot 15 partnerlanden over 3 profielen

landen met een te laag inkomen om zelfstandig de millenniumdoelen te halen:

Benin
Ethiopië
Mali
Mozambique
Oeganda
Rwanda

landen met een fragiele rechtstaat:

Afghanistan
Burundi
Jemen
Palestijnse gebieden
Zuid-Soedan

landen met een gezonde economische groei:

Bangladesh
Ghana
Indonesië
Kenia

4.1.2 Soorten ontwikkelingshulp

Ontwikkelingshulp wordt verstrekt

***met verschillende doelen:**

structureel / humanitaire noodhulp

***op verschillende manieren:**

bilateraal / multilateraal / particuliere kanaal

- 4.1.2.1
- 4.1.2.2
- 4.1.2.3

Structurele hulp = voor langere tijd vastgelegd
 Gericht op blijvende economische en sociale verandering

Humanitaire hulp = tijdelijk na een plotselinge noodsituatie
 Gericht op het helpen bij acute nood / rampen

Kanalen voor de financiering en verdeling van de ontwikkelingshulp

Bilateraal [tweezijdig]	via de Nederlandse overheid rechtstreeks aan de overheid van een ander land	30 %
Multilateraal	via de Nederlandse overheid naar Europese Unie Verenigde Naties	24 %
Maatschappelijke of non-gouvernementele organisaties (ngo's)	via organisaties zoals: *Cordaid *ICCO *Oxfam-Novib *Hivos (zie → 5.1)	23 %
Bedrijfsleven	Via Nederlandse bedrijven zoals: *Philips *Unilever	6 %
Overig	zoals: exportkredietverzekeringen	17 %

4.2 **Geschiedenis van de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking**
 [niet leren]

4.3 **Heeft hulp zin?**

- 4.3.1** **Argumenten van de voorstanders**
- 4.3.1.1 **Ontwikkelingshulp is noodzaak** iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan
 - 4.3.1.2 **Ontwikkelingshulp als katalysator** "duwtje in de rug" om "het" daarna zelf te doen als land [zelfredzaamheid]
- 4.3.2** **Argumenten van de tegenstanders**
- 4.3.2.1 **Hulp maakt onzelfstandig**
 - 4.3.2.2 **Geld blijft aan de "strijkstok" hangen**
 - *corruptie bij bestuurders en ambtenaren
 - *geldverspilling bij ontwikkelingsorganisaties [organisatiekosten, salarissen]

5 De particuliere partners

5.1 De particuliere (ontwikkelings)organisaties = non-gouvernementele organisaties

De Nederlandse overheid heeft een medefinancieringsstelsel [MFS]
Onder voorwaarden kunnen de particuliere ontwikkelingsorganisaties
subsidie aanvragen voor hun projecten
Het zijn dan medefinancieringsorganisaties [MFO's].

Grote particuliere ontwikkelingsorganisaties zijn:

Cordaid [rk]

Coöperatieve organisatie voor **relief and development aid**

ICCO [pc]

Interkerkelijke Coördinatie Commissie **O**ntwikkelingssamenwerking

Oxfam-Novib

Oxford **f**amine - **N**ed. organisatie voor internationale **b**ijstand

Hivos

Humanistisch instituut voor **o**ntwikkelingssamenwerking

5.1.1

Voordelen van particuliere organisaties

- * grotere deskundigheid op deelterreinen
- ** "dichter bij de mensen" door activiteiten op plaatselijk niveau
- *** geen banden met de overheid in het land waar men werkt
[de Nederlandse regering wil zelf zo weinig mogelijk contacten
met corrupte en niet-democratische overheden in die landen]

5.1.2

Het medefinancieringsstelsel

Particuliere ontwikkelingsorganisaties kunnen eens per vier jaar een
financiële bijdrage [subsidie] voor hun projecten aanvragen bij de
Nederlandse overheid. Nu loopt de periode 2011-2015.
Per jaar is ruim € 400 miljoen beschikbaar.

Die aanvragen moeten voldoen aan strenge voorwaarden, bijv.:

- * hebben de projecten een relatie met de Millenniumdoelen?
- ** de particuliere organisaties moeten zelf 25% van het benodigde
geld "inbrengen"
[→ bijv. via collectes, dus zorgen voor draagvlak in Nederland!]
- *** controle van bereikte resultaten in het verleden
- **** samenwerking met lokale organisaties in ontwikkelingslanden

Over het algemeen moeten de projecten zich richten op één of meer van de volgende thema's:

- groei en gelijke verdeling van middelen;
- gelijke rechten en kansen voor vrouwen en meisjes;
- veiligheid en ontwikkeling, in het bijzonder in fragiele staten;
- duurzaamheid, klimaat en energie;
- duurzame economische ontwikkeling;
- gezondheidszorg hiv/aids;
- mensenrechten, democratisering, goed bestuur, onderwijs;
- water en sanitatie.

Er is veel kritiek op de grote particuliere ontwikkelingsorganisaties:

een te groot deel van hun inkomsten zou gebruikt worden voor het instandhouden van de eigen organisatie, bijv. kantoorruimte, salarissen.

5.2 Het bedrijfsleven

5.2.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen [mvo en ppp]

mvo = als [commercieel] bedrijf streven naar een verantwoord evenwicht tussen:

- sociale betrokkenheid bij mensen → people
[= fatsoenlijke arbeidsomstandigheden]
- verantwoord omgaan met milieu → planet
- financiële bedrijfsvoering [=winststreven] → profit
[winst is belangrijk, maar niet behalen door uitbuiting en milieuvervuiling]

5.3 Individuele burgers

5.3.1 Geld geven

Individuele mensen kunnen hun betrokkenheid tonen door geld te geven aan de samenwerkende hulporganisaties.

5.3.2 Vrijwilligerswerk

Individuele mensen kunnen als vrijwilliger meehelpen bij projecten van ontwikkelingssamenwerking.

5.3.3 De “doe-het-zelvers”

Als privé-persoon een eigen ontwikkelingsproject opzetten.

positief : actieve persoonlijke betrokkenheid

kritiek : vaak niet of weinig professionele deskundigheid

5.3.4 Andere levensstijl

Als privé persoon kritisch zijn bij aankopen, bijv.

-onder welke omstandigheden is het product gemaakt?

*letten op “keurmerken” → **Max Havelaar !**

*werkomstandigheden

*milieubelasting

“eerlijk” hout uit tropisch regenwoud

*ontvangen de producenten een “eerlijke” prijs

“fair trade producten”

*“consuminderen”

6 Internationale organisaties

6.1 De Verenigde Naties [VN]

Opgericht: 1945 na afloop van W.O. II	aantal lidstaten 1945	51
	aantal lidstaten 2013	193

1948 Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

De belangrijkste doelen van de VN zijn vanaf 1945 nog steeds:

1. handhaving van de vrede
(Nederland heeft in dat opzicht militaire medewerking verleend in o.a. het voormalige Joegoslavië, Cambodja, Libanon, Dafur en Afghanistan!)
2. het stimuleren van goede relaties tussen landen
3. het bevorderen van de samenwerking tussen landen
4. het verlenen van hulp aan landen die dat nodig hebben

6.1.1 Algemene Vergadering: alle lidstaten

Aan het hoofd van de VN staat de internationale vergadering van alle deelnemende landen. Er zijn nu 193 landen lid van de VN.

Elk land heeft in deze Algemene Vergadering één stem.

De besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen.

Eén keer per jaar komen de vertegenwoordigers van alle landen bijeen om belangrijke besluiten te nemen. Meestal is dat in het najaar.

6.1.2 Veiligheidsraad: 15 leden [5 permanent en 10 wisselend]

De vijf permanente (= vaste) leden met veto-recht zijn:

Verenigde Staten

Rusland

Verenigd Koninkrijk

Frankrijk

Volks Republiek China.

Deze landen hebben elk een vetorecht (veto = ik verbied).

Dat houdt in dat er alleen geldige besluiten kunnen worden genomen door de Veiligheidsraad als deze vijf landen het er mee eens zijn.

Als één van die vijf landen een "veto" uitspreekt, kan er geen besluit genomen worden

De tien wisselende leden zitten voor een periode van twee jaar in de Veiligheidsraad. Elk jaar stappen vijf landen op en komen er vijf nieuwe leden in de Veiligheidsraad.

De Veiligheidsraad komt bijeen als een land daarom vraagt, omdat de vrede "plotseling en ernstig" bedreigd wordt of de internationale veiligheid in gevaar wordt gebracht (volgens dat land).

De leden van de Veiligheidsraad moeten dan de zaak onderzoeken en passende maatregelen nemen.

De besluiten van de Veiligheidsraad noemt men resoluties.

is dat alle landen van de Verenigde Naties zich daar dan aan houden. In de praktijk lukt dat niet zo goed.

Strafmaatregelen die de Veiligheidsraad kan nemen

De Veiligheidsraad kan een land aanwijzen als de veroorzaker van geweld of van het bedreigen van de vrede.

Als stafmaatregel heeft de Veiligheidsraad enkele mogelijkheden:

***economische sancties opleggen**

(bijv. verbieden om met zo'n land economische contacten te hebben)

***culturele of sportsancties opleggen**

(bij geen optreden van buitenlandse artiesten in dat land of wedstrijden spelen tegen sportteams uit dat land, bijv. lange tijd bijv. tegen Zuid-Afrika, omdat daar de rassenscheiding bestond in de tijd voor Nelson Mandela)

***militair optreden tegen het "aanvallende" of "bedreigende" land**

(maar dat moeten er wel landen zijn die daar soldaten naar toe willen sturen)

6.1.3

Secretaris-generaal

De secretaris-generaal is hoogste functionaris van de Verenigde Naties en wordt voor vijf jaar benoemd en vervolgens (vaak) nog een keer voor vijf jaar herbenoemd. De secretaris-generaal is "het gezicht" van de VN en hij leidt de belangrijke vergaderingen.

Sinds 2007 vervult Ban Ki Moon die functie.

Hij was daarvoor minister van Buitenlandse zaken van Zuid Korea.

6.1.4

Werkerreinen van de VN

*vrede en veiligheid

*mensenrechten

*milieu

*economische ontwikkeling van de arme landen

6.1.5

Het functioneren van de VN

6.2

De Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds [IMF]

6.2.1

De Wereldbank

[onderdeel van de VN]

De Wereldbank is de grootste en belangrijke ontwikkelingsorganisatie.

de doelen zijn *verminderen van de armoede

*verbeteren van de levensstandaard

dit moet door *stimuleren van duurzame economische groei

6.2.2

Het Internationaal Monetair Fonds

[onderdeel van de VN]

Het IMF is geen ontwikkelingsorganisatie

de doelen zijn *internationale financiële stabiliteit

*stimuleren van aantrekkelijk ondernemersklimaat

dit moet door *hulpverlening aan landen met grote schulden, maar onder strenge voorwaarden:

-bezuinigen op de overheidsuitgaven

-verhogen belastingen

-privatiseren van staatsbedrijven

6.2.3

Kritiek op het IMF en de Wereldbank

De organisaties zouden:

- * te veel nadruk leggen op een liberale, vrije markt economie
- * te veel nadruk leggen op de export van grondstoffen
 - tegen lage prijzen
- * te veel nadruk leggen op het beschermen van de economische belangen van de Verenigde Staten
- * het arme landen [bijna] onmogelijk maken om geld uit te geven aan sociale en openbare voorzieningen
 - subsidie op voedselprijzen
 - onderwijs
 - gezondheidszorg

6.2.4

Schuldenpositie

Door de grote schulden bij het IMF en de Wereldbank zijn de regeringen van arme landen nauwelijks tot niet in staat tot terugbetalingen.

6.3

De Europese Unie

6.3.1

Doelen van de Europese Unie op gebied van ontwikkelingssamenwerking

- *duurzame economische en sociale ontwikkeling
- *integratie van ontwikkelingslanden in de wereldeconomie
- *armoedebestrijding
- *waarborgen van
 - democratie
 - rechtsstaat
 - mensenrechten
 - fundamentele vrijheden

6.3.2

Kritiek op de Europese Unie

- *de hulpverlening is gekoppeld aan ingewikkelde regels
- * de regelgeving op landbouw gebied beschermt de Europese boeren
 - door landbouwsubsidies
 - door heffingen op de invoer van landbouwproducten

7 Globalisering / mondialisering globe monde

Globalisering is een voortdurend proces van wereldwijde economische, politieke en culturele vervlechting en “verkleining van “afstanden”: “the world is a global village”.

Het meest kenmerkend daarbij zijn:

- internationale handel
- wereldwijde arbeidsdeling, waarbij de productie over de wereld wordt gespreid
- gebruik van informatie- en communicatietechnologie
- toename van vervoer en telecommunicatie
- verregaande schaalvergroting,
- uitbreiding van een wereldwijd kapitalisme
- verspreiding van een consumentencultuur

7.1 Politieke gevolgen

Na W.O. II zijn veel koloniën “bestuurlijk” zelfstandig geworden.

Het ontwikkelen van een “eenheidsgevoel” [“nation-building”] in die nieuwe landen verloopt moeizaam door allerlei “diepe” verschillen tussen verschillende bevolkingsgroepen, bijv. door:

- culturele verschillen, zoals godsdienst
- geen gelijkmatige verdeling van bestuursinvloed over etnische groepen

Een politiek gevolg is een groot risico op onveiligheid, geweld en burgeroorlog.

Daarom is er steeds meer aandacht voor hulpverlening, die samengaat met veiligheid en ontwikkeling

In landen met politieke conflicten → **3D aanpak** Defence
Diplomacy
Development

7.2 Economische gevolgen

7.2.1 Positieve gevolgen

bevordering van de wereldhandel

7.2.2 Negatieve gevolgen

*westerse bedrijven willen niet [graag] investeren in arme landen, omdat er een groot risico is van

- onveiligheid
- geweld
- corrupt bestuur
- slechte verbindingen [wegen, telecommunicatie]

*oneerlijke concurrentie doordat rijke landen hun eigen economie beschermen door hoge invoerheffingen [= protectionisme]

7.2.3

De Wereldhandelsorganisatie {World Trade Organization WTO}

Van de WTO zijn 159 landen lid [2013]

De WTO richt zich op:

- bevorderen van de internationale handel zonder protectionisme
- het tegengaan van het “dumpen” van producten onder de prijs
- handelsconflicten tussen landen voorkomen en oplossen

Kritiek op de Wereldhandelsorganisatie

*kleine producenten in [vooral] ontwikkelingslanden zouden door de niet eerlijk kunnen concurreren [vanwege “protectie”].

vb. katoen

*grote bedrijven in de “geïndustrialiseerde wereld”, kunnen veel goedkoper produceren en dumpen overschotten tegen te lage prijzen.

7.2.4

Eerlijke wereldhandel

Internationale onderhandelingen over een “eerlijker” wereldhandel verlopen moeizaam:

Voorbeeld: vertragingen bij overleg in **Doha** → hoofdstad van Qatar

7.2.5

Antiglobalisten en andersglobalisten

De antiglobalisten en andersglobalisten hebben **kritiek op de liberale vrije markt economie**, omdat ontwikkelingslanden juist geen vrije toegang hebben tot de wereldmarkt.

Dat komt o.a. omdat de Europese Unie en de Verenigde staten hun eigen markten afschermen, bijv. door landbouwsubsidies aan eigen agrariërs en door het heffen invoerrechten.

7.3

Culturele gevolgen

7.3.1

Culturele globalisering

Door de internationale handel en de wereldwijde invloed van internationale bedrijven zou de verscheidenheid aan culturen op de wereld verdwijnen:

[McDonaldisering van de wereld' en van het 'Coca-Cola-evangelisme']

7.3.1.1

Informatiekloof tussen arm en rijk

7.3.1.2

Westerse culturele dominantie

7.3.1.3

Nadruk op de eigen culturele identiteit [=“eigenheid”]

7.3.2

Relativisme of universalisme

Cultuurrelativisme = “verdraagzaam”

openstaan voor andere culturen

mensen met andere cultuur “begrijpen” vanuit die eigen cultuur

kritiek op cultuurrelativisme

→ risico dat men de misstanden in die cultuur niet al te erg vindt

Cultuuruniversalisme

Uitgaan dat er wereldwijd algemene waarden zijn en dat er

tegen het schenden van die waarden moet worden opgetreden

kritiek op cultuurrelativisme

→ risico dat men te veel uitgaat van de eigen westerse waarden

7.3.3

Cultuur en ontwikkeling

Volgens VN afspraken is er een “basispakket” van waarden + normen:

→ mensenrechten

→ democratische rechtsstaat

→ bescherming minderheden

→ erkenning van culturele verscheidenheid